

UTBILDNINGSPOLITISKT PROGRAM 2018

*Ämnespolitiskt program fastslaget av Centerstudenters
förbundsstämma 20-22 april 2018 i Uppsala.*

Centerstudenter

Inledning

Längtan efter kunskap har alltid funnits med människan. Sedan civilisationens begynnelse har naturen och samhället studerats, och ny kunskap lagt till ny. Genom våra lärosäten förvaltar vi
5 vårt kunskapsarv samtidigt som vi bygger vidare på det.

Bildning handlar dock inte bara om kunskap, utan även om människovärdighet. Det är genom kunskap som samhället och demokratin kunnat utvecklas. När människor lärde sig läsa och skriva kunde frihetliga idéer spridas och gamla sanningar och maktförhållanden ifrågasättas.

När Bibeln översattes och fick läsas av alla blev medborgarna inte bara mottagare av
10 sanningar, utan tvingades att själva tolka, fundera och reflektera över viktiga frågor. Kunskap är evigt och det är genom det ständiga sökandet efter sanningen som mänskligheten utvecklas, nya generationer får det bättre och gamla missförhållanden utplånas.

För att varje människa ska kunna förverkliga sina drömmar, stora som små, krävs rätt verktyg för att göra drömmarna sanna. För att kunna fatta självständiga och informerade beslut, både
15 de som rör en själv och ens omgivning, så är bra utbildning en viktig grundbult. För Centerstudenter är utbildning den mest prioriterade frågan och vi anser att utbildning är en fråga om frihet. För att erbjuda en mångfald av utbildningar och tillgodose människors behov är det viktigt att Sverige har ett utbud av utbildningsformer på grund- och gymnasienivå liksom på universitet-, högskole-, folkhögskole- och yrkeshögskole- och komvuxutbildningar
20 av hög kvalitet.

För Centerstudenter är människan alltid viktigare än staten. För oss är utbildning något varje människa har rätt till oavsett uppväxtförhållanden eller ursprung. Det är staten som har en skyldighet gentemot den enskilda människan, inte tvärtom. Grundläggande för
Centerstudenter är att det är staten som ska tillgodose en utbildning efter varje människas
25 förutsättningar, inte att hon ska behöva anpassa sig efter statens behov.

Den största behållningen med högre studier är inte att vara anställningsbar eller att få en god koppling till arbetsmarknaden, utan att få en bildning som gör en större som människa och samhällsmedborgare. Bildningsvärde innebär för oss att man som student ska få en större förståelse för samhället, dess historia och byggstenar. Att enögt fokusera på ämnes- och

30 yrkeskunskaper gör att människor missar möjligheter att utvecklas både som människor och i det akademiska arbetet.

Kvalitet i den högre utbildningen

Kvalitet och tillgänglighet ska vara ledord för den svenska utbildningspolitiken. Med kvalitet menas att den högre utbildningen ska vara forskningsbaserad och internationellt
35 konkurrenskraftig. Med tillgänglighet menar vi att alla ska ha samma möjligheter att studera vid högskolor och universitet. Samarbetet mellan högre utbildning och gymnasiet behöver stärkas. Framförallt behöver studievägledningen förbättras. Alla elever ska veta vilka utbildningar och möjligheter som den högre utbildningen erbjuder.

Resurstilldelningssystemets utformning är intimt sammankopplat med lärosätenas autonomi.
40 Ett nytt system måste inte bara ge utrymme för lärosätenas självständighet och styra mot kvalitet utan även ta hänsyn till skillnader i kostnad mellan olika kurser och utbildningar.

Centerstudenter ser positivt på att kvalitet ska ligga till grund för resursfördelningen. Det är orimligt att ha ett system där resurser tilldelas enbart beroende på hur många studenter som läser vid utbildningen och hur många som examineras. Detta leder till en situation där
45 kvaliteten i utbildningen missgynnas till förmån för att sträva efter att locka så många studenter som möjligt och examinera så många som möjligt.

För att kunna mäta kvalitet behövs ett antal variabler. Ett reformerat resurstilldelningssystem som fokuserar på kvalitet före kvantitet kommer behöva utredas grundligt. Vi gör här inte anspråk på att presentera en helt klar bild på hur det nya systemet skulle se ut, men vi lyfter
50 fram parametrar som vi ser som grundläggande och viktiga på vägen mot en högre utbildning med kvalitet i fokus.

Andelen lärarledd tid och möjligheten till handledning, på grundläggande såväl som avancerad nivå, bör vara en kvalitetsparameter. På många utbildningar ser vi att den lärarledda tiden måste öka. Samtidigt måste lärandet hålla hög kvalitet. Lärosätena måste ta ansvar för att
55 lärarna har pedagogiskt kunnande och är lämpliga för att lära ut. Det innebär också att lärosätena inte bör kräva att alla undervisare, ifall de ej är lämpliga för det.

Centerstudenter anser att en viktig del för att mäta kvaliteten på utbildningen är hur samverkan mellan universitet och det omgivande samhället ser ut. Kopplingen till arbetsmarknaden och anställningsbarheten ska tydligt framgå. Det ska framgå klart och tydligt hur många studenter som efter avslutad examen har ett kvalificerat arbete och hur lång tid efter examen de fick det. Denna statistik kan även utgöra viktig information till kommande studenter vid val av utbildning samt universitet. Även kopplingen till forskning, dels vid det egna lärosätet men också vid andra är av stor vikt. Kopplingen till internationella utbyten, såväl utbildning- som forskningsmässiga, ska vara tydlig. Vi anser även att alumner samt studenter som studerar vid utbildningarna utgör en viktig resurs för att ta reda på hur utbildningen förhåller sig rent kvalitetsmässigt.

Att högskolan har fortsatt att expandera, utan hänsyn för hur kvaliteten har påverkats, har varit skadligt för högskolan på många sätt. Akademiseringen av allt fler yrken har sänkt lönepremien för yrkena och skapat längre och svårare vägar in till arbetsmarknaden. Dessa två trender behöver hejdas och motverkas.

I dag är det ett stort problem för många yrkeshögskolor att de inte får tillstånd att verka långsiktigt. Det skapar en yrkeshögskola som i förlängningen inte får förutsättningar att bygga upp ett starkt rykte. Yrkeshögskolan behöver tydligt stärkas och få förutsättningar för en mer långsiktig verksamhet. I dagsläget får yrkeshögskolorna bara tillstånd för att bedriva kurser två år i taget. En förändring skulle kunna innebära att signalvärdet i att ha gått på yrkeshögskolan kan höjas kraftigt.

De tredjelandsstudenter som idag betalar studieavgifter måste ha rätt att få pengarna tillbaka eller på annat sätt kompenseras för undermåliga utbildningar. Dagens rättslösa läge riskerar att skada Sverige som internationaliserad utbildningsnation.

Centerstudenter anser att:

- Kvalitetsutvärderingen ska bygga på en extern kvalitetskontroll
- Antalet platser inom den högre utbildningen bör minska som ett led för att främja kvalitet framför kvantitet
- Lärosätena utvärderas på ett transparent sätt så att studenter kan se och jämföra sådant som arbetsmarknadsstatistik, antal lärarledda timmar och tidigare studenters åsikter kring olika program och lärosäten

- Alla kurser ska ha en tydligt beskriven lägstanivå för betyget godkänt, och att detta följas upp av externa kvalitetsgranskare
- 90 - Studenter examineras direkt mot kursmålen vid tentamina
- Antalet akademiska utbildningar kraftigt minskas till förmån för utbildningar med inriktning på konkreta yrken av mindre akademisk karaktär i större utsträckning ska kunna ges på yrkeshögskolan
- Fri etableringsrätt för yrkeshögskolorna införs i hela landet
- 95 - Högskolor ska kunna validera yrkeshögskola och annan erfarenhet i högre grad.
- Kraven för att uppgradera högskolor till universitet bör tydliggöras och skärpas
- Fler yrkesinriktade utbildningar bör överföras till yrkeshögskolan
- Yrkeshögskolorna ska ges förutsättningar att verka mer långsiktigt genom förlängda tillståndsperioder och möjlighet att själva utforma sina program
- 100 - Resurser som idag går till högskolor och universitet bör riktas om till yrkeshögskolan
- Resurstilldelningssystemet för högre utbildning görs om så att det baseras på antalet studenter och kvalitet i utbildningen, istället för genomströmningen. Tilldelning bör ske utefter kriterier så som till exempel utbildningens förmåga att, förse arbetsmarknaden med efterfrågad kompetens, utbilda bra forskare och bidra till
- 105 samhällsnyttig forskning, förmedla samhällsnyttiga kunskaper till studenter

Studiesociala villkor

Studier är en investering för framtiden. Att alla med intresse och fallenhet för akademiska studier ska kunna studera bygger på att det finns möjlighet att finansiera sitt uppehälle under studietiden utan för stor ekonomisk otrygghet. Dagens studielån gör just det. Det fyller

110 dessutom samma funktion som studiebidraget, men kostar bara en bråkdel. Det är resurser som skulle göra mer nytta för att höja nivån på den utbildningen studenterna får under studietiden.

I dag finns det en maxsumma (fribeloppet) för hur mycket studenter får tjäna utan att riskera att bli återbetalningsskyldiga för hela eller delar av studiemedlet. Detta leder till att många

115 studenter som vill och har möjlighet att jobba extra under terminerna och under sommaren inte gör detta. Det kan aldrig finnas ett värde i att begränsa människor som vill arbeta och tjäna sina egna pengar. För det första är det en viktig inkomstkälla för många studenter, i och

med att studiemedlet inte alltid räcker till. För det andra är det viktigt att studenter under studietiden kommer i kontakt med arbetslivet.

120 Det är viktigt att lyfta fram att studiemedel, socialförsäkringar och övriga trygghetssystem måste anpassas efter den väldigt heterogena grupp som studenter är. Villkoren för studenter som drabbas av hälsoproblem och förutsättningarna för studenter med barn att kunna studera måste exempelvis förbättras.

Centerstudenter anser att:

- 125
- Samtliga lärosäten med svensk examensrätt tillåts ta ut studieavgifter. Dessa ska vara av begränsad storlek, ej för primär finansiering av utbildningarna och ska vara möjliga att betala via lättillgängliga lån, exempelvis CSN-lån.
 - Ett grundtrygghetssystem på sikt införs
 - Fribeloppet tas bort för studielånet
- 130
- Studielånen bör kontinuerligt ses över. Nivån på lånen bör indexeras enligt KPI eller annat lämpligt index
 - Studiebidraget fasas ut för att ersättas av ett renodlat lån

Utbildning åt alla

Centerstudenter ser att det både finns inneboende samhällsstrukturer och praktiska problem som hindrar vissa människor att söka sig till högre utbildning. Utbildningen är den främsta hävstången mot orättvisor och är på så vis en fråga om frihet. Därför måste hindren för vissa grupper att ta sig in på akademien undanröjas.

135

Centerstudenter anser att:

- Det bör finnas en högre utbildning av god kvalitet i hela landet
- 140
- Universitet och högskolor aktivt arbetar för att göra sina utbildningar tillgängliga för alla med rätt förkunskaper
 - Det ska finnas möjlighet till särskilt pedagogiskt stöd för studenter i samtliga utbildningar
 - Det ska finnas en mångfald och flexibilitet kring examinationsformer
- 145
- Det ska finnas goda möjligheter för studieförberedande introduktionskurser som förbereder studenter för den högre utbildningen

- Det sker fortsatta satsningar på studie- och yrkesvägledningen i grund- och gymnasieskolan

Terminssystem

150 Många studenter har i dag svårt att få ekonomin att gå ihop, särskilt under sommaren. Vi föreslår därför att lärosätena själva ska få möjligheten att välja vilket terminssystem de ska ha, tvåterminssystem, treterminssystem eller något annat eftersom det är långt ifrån självklart att ett specifikt system är bättre än något annat, i alla lägen och för alla. Centerstudenter ser det som positivt att studenterna är verksamma under större del av året för att på så sätt få en

155 effektivare studietid och ser positivt på om lärosäten skulle välja att gå mot ett treterminssystem.

Centerstudenter ser dock att denna riktning måste vara på initiativ av lärosätena själva. Det måste vara upp till lärosätena själva att få avgöra hur de vill lägga upp sin utbildning, och att studenter får söka sig till universitet och högskolor som använder sig av ett system som

160 studenterna finner acceptabelt. På så vis skapas också en mångfald av system som tillåts konkurrera mot varandra. Men terminssystemet är inte bara svaret, det handlar också om att lärosätena i större utsträckning måste se över sitt utbud av sommarkurser, så att det finns ett utbud av kurser som kan läggas in i studentens utbildning och möjliggöra till att tidigarelägga examen för den som önskar.

165 Hur en student lägger upp sina studier bör i första hand vara studenten och lärosätets ensak. Därför ställer sig Centerstudenter positiva till att låta studenter ha en dubblerad studietakt utan prövning eller en minskad studietakt vid sjukdom eller funktionsnedsättning. Samtidigt måste man utforma systemen så att platser inte lämnas tomma för att det är för lätt att söka många parallella utbildningar.

170 **Centerstudenter anser att:**

- Lärosätena själva ska få möjligheten att välja vilket terminssystem de ska ha
 - Platsgarantin som gäller för studenter som studerar på program ska gälla, så långt det är möjligt
 - Universiteten i större utsträckning erbjuder relevanta sommarkurser med samma
- 175 kvalitet som det ordinarie kursutbudet

Autonomi

En genomgående devis i Centerstudenters politik är att besluten ska fattas av dem som besluten berör. Vi tror på människans eget förnuft och förmåga att fatta välgrundade beslut.

180 En gemensam tanke är att besluten blir mer välgrundade om de tas av de som verkligen har insikt i verksamheten. Därför är det problematiskt att de svenska universiteten och högskolorna är detaljstyrda av staten. Så länge staten reglerar lärosätena utan respekt för den fria akademien kan undervisningen inte uppnå sin fulla kapacitet. För att lärosätena ska vara fria gentemot staten måste regeringen hålla sig borta från hur universiteten ska styras och vad styrelsen ska ha hand om för uppgifter.

185 Centerstudenter anser att:

- För att kunna arbeta mer långsiktigt ska lärosätena både kunna äga byggnader och bolag, men även ges möjlighet till en mer mångsidig finansieringsbas
- Akademiska Hus avvecklas. Fastigheterna överläts till lärosätena
- Lärosätena själva ska ta beslut om hur utbildning och forskning ska bedrivas, inom de 190 allmänna principer som anges i högskolelagen. Utbildningarnas innehåll ska således inte detaljstyras nationellt
- Lärosätena ska ha möjlighet att ta fram egna antagnings- och urvalsprocesser utifrån lärosätets lokala förutsättningar för att kunna matcha studenter mot utbildning på ett optimalt sätt
- 195 - Anställningsform- och tid ska fastställas av de enskilda lärosätena för dess personal
- Lärosäten ska ges möjlighet att bedriva sin verksamhet i privat form, exempelvis stiftelse- eller bolagsform
- Lärosäten ges möjlighet att söka examensrätt för helt eller delvis privatfinansierade utbildningar

200 Samverkan

Att den högre utbildningen måste ges större autonomi från statsmakterna innebär inte att den högre utbildningen kan vara en isolerad samhällsaktör. Den högre utbildningen spelar en helt avgörande roll för tillväxt och till att få fler i arbete. Därför måste det i större grad än i dag tas ansvar för att utbildningen inte bara håller hög akademisk nivå, utan att den också är relevant 205 för dagens och morgondagens arbetsmarknad. Detta gör att den i större utsträckning än i dag

måste samverka med det övriga samhället och det övriga samhället måste spela en större roll i utformningen av utbildningarna.

Centerstudenter anser att:

- 210 - Samverkan med arbetsmarknaden, forskningsmiljöer, internationella aktörer och utländska lärosäten blir en tydlig kvalitetsparameter för resurstilldelning
- Praktikterminer bör erbjudas vid varje lärosäte där praktik är relevant för utbildningen
- Ett system för att matcha privata donationer med offentliga medel bör undersökas
- Studentmedarbetarsystemet utvecklas

En högskolevärld i förändring

- 215 Globalisering och teknisk utveckling gör att högskolevärlden är i ständig förändring. Centerstudenter ser positivt på hur den tekniska utvecklingen kan göra den högre utbildningen tillgänglig för fler och ser att det finns stora värden för Sverige i att vara ledande i den utvecklingen. En digitaliserad och globaliserad utbildning innebär att personer som tidigare inte haft tillgång till den högre utbildningen ges möjlighet att ytterligare stärka sin
- 220 kompetens och bilda sig. Förändringen av den högre utbildningen är alltså inte bara en fråga om resursbesparingar utan också om att den frihet som en högre utbildning ger ska göras tillgänglig för fler för att stärka både de enskilda människorna och samhället.

Centerstudenter anser att:

- 225 - Fler utbildningar görs tillgängliga för distansstudier
- MOOCs, massive open online courses, bör bli större del av svensk högre utbildning
- Att resurser frigörs för att höja kompetensen hos de universitetslärare som saknar relevanta IT-kunskaper
- Det sker fortsatt forskning kring IT-baserat lärande

Internationalisering

- 230 Bildningsresor kan spåras tillbaka till 1600-talet då den unga adeln och välbärgade medborgare reste runt i Europa för att ta nya intryck av andra länder. Bildningsresan var delvis avsedd för att fördjupa den språkliga förståelsen men också för att ta intryck av andra kulturer. I dag lever vi i en globaliserad värld. Bildningsresor görs över hela världen och av

235 människor från alla samhällsklasser. Genom Bologna-processen finns möjligheten att enklare än tidigare utföra delar av sina studier vid olika universitet och högskolor över hela Europa. Centerstudenter ser det som en naturlig process att den högre utbildningen blir alltmer global och därför vill vi att en global Bologna-process påbörjas.

240 Det internationella utbytet i högskole- och universitetsvärlden är värdefullt. Det gäller både svenska studenter som reser utomlands för utbytesstudier eller självständiga studier och de utländska studenter som kommer till svenska universitet och högskolor för att studera. Högskolor och universitet bör därför skapa förutsättningar för utlandsstudier för de studenter som önskar detta.

245 Sverige måste klara det internationella trycket och kunna locka till sig kompetens från andra länder. I dag fastnar utomeuropeiska studenter ofta i långa handläggningstider och i alltför många fall utvisas studenter mitt under sin studietid. Dessutom kan Sverige stärka sina system. Samarbeten med andra länder och en anpassning till andra system är en viktig pusselbit i vårt utbildningssystem. Vi måste underlätta både för svenska studenter att studera utomlands och för utländska studenter att studera i Sverige.

250 Det måste bli enklare för utländska studenter att komma in på den svenska arbetsmarknaden, såväl under som efter sina studier. Vi vill att alla studenter och doktorander från tredje land automatiskt ska få arbetstillstånd under och efter sina studier. Vi vill också att alla studenter och doktorander från tredje land lättare ska beviljas permanenta uppehållstillstånd efter avslutad examen, och att doktorandtiden ska inkluderas i tiden man behöver för att bli svensk medborgare.

255 Högre utbildning är ett av de områden som har störst potential att utnyttja globaliseringens kraft. Vi vill göra det lättare för utländska universitet att etablera filialer i Sverige. Det är ett steg för att få större mångfald, öppenhet och konkurrens bland lärosäten och skulle göra det möjligt för nya perspektiv, större valfrihet och bättre kvalitet i den högre utbildningen. Det innebär att det behöver göras kraftiga förenklingar i regelverket för hur examensrätt ges. Hur utländska universitet tar betalt för och ersätts för utbildningar behöver
260 ses över. I dag finns få formella hinder, men stora hinder i form av godtycke och osäkerhet. Det krävs formalisering av kraven och politisk vilja att få hit internationella

lärosäten.

Centerstudenter anser att:

- 265
- Lärosätena bör verka för ökat utbyte med universitet i världen
 - Internationella utbildningar ska kunna tillgodoräknas i det svenska högskolesystemet
 - Det ska bli enklare att tillgodoräkna utlandsstudier och att de i högre utsträckning blir en del av utbildningen, där kurserna tillgodoräknas inom det ordinarie kursutbudet.
 - Sverige bör arbeta mer aktivt för att locka utländska professorer till svenska lärosäten
- 270
- Utländska lärosäten ges möjlighet att öppna filialer i Sverige
 - Underlätta för svenska lärosäten att etablera sig utomlands.
 - Utländska studenter och doktorander lättare ska beviljas permanenta uppehållstillstånd i Sverige efter avslutad examen.
 - Sverige ska verka för skapandet av ett europeiskt utbildningsområde inom
- 275
- Sorbonneprocessen för att förverkliga löftet om fri rörlighet för studenter inom EU.
 - Studentvisum ska ges för hela studieperioden för programstudenter.
 - Studietiden ska räknas in i den tid som krävs för att få permanent uppehållstillstånd.
 - Sverige är pådrivande i att det påbörjas en internationell Bolognaprocess.
 - Programmen med stipendiefinansering för tredjelandsstudenter ska utvecklas och
- 280
- omfatta fler.

Forskning och forskningsutbildning

Forskningen är en grundläggande faktor för att Sverige ska vara framgångsrikt och att våra företag ska kunna vara konkurrenskraftiga. Det fungerar bäst om det är akademi i samverkan med näringsliv som styr innehållet i forskningen, istället för politiker som politiserar och styr.

- 285
- Därför borde basanslagen till forskning öka och riktade projekt minska. Kvalitetsaspekter som citeringar och andra mätbara faktorer ska ha större betydelse, men anslag ska också kunna delas ut utifrån innovationstävlingar.

- 290
- Starka förutsättningar för forskning går också hand i hand med högkvalitativ högre utbildning. Våra forskare utgör grunden för en kvalitativ högre utbildning och också för att samhället når nya framsteg. Kompetensförsörjning och tillgång till data är vitalt. Det är viktigt att det finns många möjliga karriärvägar i akademien. De olika möjligheterna som finns att finansiera doktorander måste värnas, och parallella karriärvägar till forskarens med inriktning på

undervisning bör införas. I dag är mycket data från SCB och andra myndigheter oskäligt dyr och alltför hårt begränsat. Det innebär att forskningen blir dyrare och sämre än den skulle
295 kunna vara.

Att svensk forskning håller hög klass är viktigt för både svensk utbildning och svenskt näringsliv. För att Sverige ska vara en ledande forskningsnation krävs det att utbildning från grundskola till universitet håller hög nivå och vågar satsa på unga begåvningar och tidigt ge nivåanpassad utbildning till elever och studenter som uppvisar fallenhet för ett eller flera
300 ämnen. Det drivande värdet inom forskning och forskningsutbildningen skall vara akademisk excellens, och får aldrig vara sociala eller kollektiva mål.

Svensk forskningsutbildning håller idag en relativt hög nivå på många av våra lärosäten. Svenska studenter upplever dock stark konkurrens från utländska studenter. Om Sverige ska kunna fortsätta erbjuda forskningstjänster till studenter från svenska universitet kräver det att
305 de lägre utbildningarna håller hög nivå.

Kunskap växer när den delas. Då en stor del av forskningen i Sverige och resten av världen finansieras av offentliga bör en mycket större del av den forskning som publiceras även kunna finnas tillgängligt för allmänheten. Svenska universitet bör därför arbeta att forskningsresultat utöver att publiceras i stängda journaler även läggs ut på offentliga plattformar. Svenska
310 lärosäten bör även bli bättre på att attrahera privat externfinansiering. För att få en mångfald i forskningen är det viktigt att den är attraktiv även för andra finansiärer än staten.

Idag finansieras forskning till stor del via direkt eller indirekt statliga pengar som beviljas till projekt. Genom att höja anslagen till den högre utbildningen och minska antalet platser möjliggörs inte bara en starkare rekryteringsbas till forskningsutbildningen, utan även större
315 ekonomisk frihet för lärosätena.

Centerstudenter anser att:

- Utbildning på alla nivåer ska ge högpresterande elever och studenter möjlighet att fortsätta utvecklas inom de områden de uppvisar särskilda förmågor inom
- Svenska lärosäten arbetar för att forskningsresultat publiceras via offentliga
320 plattformar
- Anslagen till forskningen avpolitiserats genom att politiserade stöd till specifika målområden avskaffas.

- Andelen av basanslagen till forskning som fördelas utifrån kvalitetsaspekter ökar.
- Försök med innovationstävlingar påbörjas som ett komplement till andra
- 325 forskningsanslag.
- En parallell karriärväg till forskarens med inriktning på undervisning införs.
- Det i högskoleförordningen införs möjlighet att anställa personer som
- universitetslärare, utan krav på forskning.
- De olika möjligheterna som finns för att finansiera doktorander behålls och om möjligt
- 330 utökas.
- Karriärvägarna på högskolan förtydligas, utan att lärosätenas rätt att bestämma över
- sin egna verksamhet inskränks.
- Tillgången till statistik från SCB och andra myndigheter ses över i syfte att kraftigt
- sänka priserna, öka mängden öppen data samt öka tillgängligheten för forskare.
- 335 - Satsningen på högpresterande klasser i akademiska ämnen fortsätter att byggas ut.
- De statliga universiteten och högskolorna inrättar utbildningar på avancerad nivå med
- inriktning på forskning.

Grund- och gymnasieskola

Det är i grund- och gymnasieskolan som framtiden börjar. Att kunna läsa, skriva, räkna samt

340 förstå och ta till sig relevant information är förmågor som är helt grundläggande för att ha

makten över sitt eget liv. Att alla får möjlighet att lära sig dessa grundläggande kunskaper är

något som inte bara stärker Sverige som samhälle, det är framförallt några av de viktigaste

verktygen för fria människor.

Centerstudenter vill att alla politiska beslut bör fattas så nära människan som möjligt.

345 Centerstudenter litar inte på att politiker är de som vet bäst vilka färdigheter eleverna

kommer behöva i framtiden. Därför bör rektor och lärare få större inflytande över pedagogik

och utformning av utbildningen. Vi vill se en verklig decentralisering av skolan där rektorn kan

agera huvudman istället för kommunen. Detta ger skolan en större möjlighet att anpassa sig

efter efterfrågan enligt marknadens principer samtidigt som makten flyttas till den enskilda

350 människan. Att flytta makt från politiker till professionen genom att rektorer har möjlighet att

agera huvudman tror vi kan ge förbättrad styrning av skolverksamheten och ge föräldrar och

lärare bättre inflytande över verksamheten. Vi vill också tillåta alternativa antagningsätt till

gymnasieskolan. Gymnasieskolan bör samverka med arbetsgivare och forskningsmiljöer.

355 Vi vill ge skolorna möjlighet att utöver de kunskapsmässiga grundkraven kunna utveckla egna
timplaner och alternativa undervisningsformer där de visar sig vara mer effektiva än
nuvarande former. Statens uppgift är att se till att eleverna får en högkvalitativ utbildning som
vilar på vetenskapliga grunder, därför är statliga kunskapskrav viktigt. Externa aktörer istället
360 för huvudman bör examinera studenter inom dessa kunskapskrav för att undvika
betygsinflation.

Det viktiga är inte att eleverna tillbringar ett visst antal timmar i lärosalen, utan att de faktiskt
når upp till dessa kunskapskrav. Det innebär att utbildningen på grundskolenivå och tiden som
en elev spenderar i grundskolan, ska vara avhängig elevens kunskapsnivå, och inte antal år i
skolan. Det är önskvärt med en grundskola där klassindelningen är flexibel och baserad på
365 kunskap i stället för ålder och där dagens skolplikt ersätts med en läroplikt.

Alla elever lär sig inte på samma sätt. Vissa har lätt att ta till sig föreläsningar, medan andra lär
sig bättre genom att läsa eller få tid för egen reflektion. Elever skiljer sig också stort gällande
förkunskaper, kognitiv förmåga och ambition. Då elever i grundskolan enligt lag är tvingade
att vara där har alla skolor en skyldighet att erbjuda en undervisning alla elever kan ta till sig.
370 För att det ska fungera är det fria skolvalet, möjligheten för rektorer och lärarkollegiet att
själva bestämma den pedagogiska inriktningen samt möjligheten för skolor att självständigt
bestämma klassindelning en förutsättning. Bara genom att överföra makt till elev, lärare och
föräldrar kan alla garanteras en bra utbildning.

Centerstudenter ser att personalförsörjningen till den svenska skolan är och kommer vara än
375 mer viktig framöver för att undervisningen ska kunna hålla tillräckligt bra kvalitet. Detta
innebär att skolans huvudmän måste bli än bättre på att vara en attraktiv arbetsgivare och
erbjuda attraktiva arbetsplatser. Professionella lärares kompetens och pedagogik är
avgörande för att eleven ska uppnå sina mål, och därför bör lärarna ses som en viktig del av
utbildningen.

380 Att lärare är kompetenta och pedagogiskt kunniga är vitalt för skolan. Personlig lämplighet i
form av pedagogiskt och ämnesmässigt kunnande är ett måste. Därför borde formaliserade
certifieringar ge vika för reell kompetens och tydliga krav.

385 Det livslånga lärandet börjar i skolan. Det är bara genom en fungerande grund- och gymnasieskola som universiteten och forskningen, och därigenom samhället, kan blomstra. Centerstudenter anser därför att den grundläggande utbildningen ska ges de resurser och den frihet som krävs för att alla barn som önskar det, och beredda att lägga det engagemang som krävs, ska kunna upp till studenter.

Centerstudenter anser att:

- 390 - Alternativa antagningsätt till gymnasieskolan tillåts
- Grundskola och gymnasium utformas för att gynna både en bredare kompetensförsörjning till högre utbildning och spetskompetens för framtida forskning
- Rektorer tillåts vara huvudmän för kommunala skolor istället för kommunen
- Lärarlegitimationen avskaffas
- 395 - Utveckling av alternativa och digitala undervisningsformer, exempelvis "flipped classroom", uppmuntras
- Det införs en rätt för vårdnadshavare att välja bort skolgång i specifika grundskolor
- Det införs en rätt för vårdnadshavare att välja grundskola i hela landet
- Klassindelningen i grundskolan ska göras mer flexibel och baseras på kunskap istället
- 400 för ålder
- Dagens skolplikt ersätts av en läroplikt

Studier ska löna sig

Till följd av höga skatter i allmänhet och en sammanpressad lönebildning är värdet av en högre utbildning lågt i Sverige och Centerstudenter ser stora behov av förändring. Ett samhälle som värderar kunskap och utveckling ser också till att ha en politik där studier och hårt arbete lönar sig. Därför är den ekonomiska politiken i allra högsta grad en utbildningspolitisk fråga. Den ekonomiska politiken påverkar valen mellan exempelvis studier och arbete eller mellan fortbildning mitt i livet och fortsatt förvärvsarbete. En ekonomisk politik som tydligare värderar ansvarstagande, utbildning och hårt arbete är också en ekonomisk politik som står på studenternas sida. Sverige blir starkare om det blir mer lönsamt att skaffa sig en utbildning.

Centerstudenter anser att:

- Det totala skattetrycket i Sverige ska sänkas

- Den statliga inkomstskatten och värnskatten ska avskaffas